

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.6.2010
COM(2010) 367 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών για τη σταθερότητα, την
ανάπτυξη και την απασχόληση
Εργαλεία για ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ**

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών για τη σταθερότητα, την
ανάπτυξη και την απασχόληση
Εργαλεία για ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ**

Η Ευρώπη διδάχθηκε πολλά από την πρόσφατη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Διαπιστώνουμε πλέον με σαφήνεια ότι σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση με υψηλό βαθμό ολοκλήρωσης, και ακόμα περισσότερο σε μια νομισματική ένωση, οι οικονομίες μας και οι επιτυχίες μας είναι αλληλένδετες. Μολονότι η ΕΕ διαθέτει ορισμένα εργαλεία για το συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, η κρίση απέδειξε ότι τα εργαλεία αυτά δεν χρησιμοποιήθηκαν πλήρως και ότι το σημερινό σύστημα διακυβέρνησης παρουσιάζει κενά. Υπάρχει ευρεία πολιτική συναίνεση ως προς το γεγονός ότι αυτό πρέπει να αλλάξει και ότι η ΕΕ χρειάζεται να εξοπλιστεί με μια ευρύτερη και αποτελεσματικότερη δέσμη μέτρων πολιτικής προκειμένου να διασφαλίσει την μελλοντική της ευημερία και το βιοτικό επίπεδο.

Η ΕΕ έχει λάβει ισχυρά, διεξοδικά και συνεκτικά μέτρα προκειμένου να εξέλθει από την κρίση και να βγάλει χρήσιμα συμπεράσματα για το μέλλον. Η δρομολόγηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Οικονομικής Ανάκαμψης το 2008 συνέβαλε στην άμβλυνση του αντίκτυπου της οικονομικής ύφεσης στις οικονομίες μας. Χορηγήθηκε συντονισμένη στήριξη στα κράτη μέλη της ΕΕ που είχαν ανάγκη, αλλά και για να διαφυλαχθεί η σταθερότητα της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Παράλληλα, γίνεται διαπραγμάτευση για μια δέσμη μέτρων με σκοπό την ενίσχυση της εποπτείας και ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην ΕΕ και πέρα από αυτή. Έχοντας πλέον διαμορφώσει το πλαίσιο της στρατηγικής για την Ευρώπη του 2020, θα ακολουθήσει πλέον σειρά πρωτοβουλιών με σκοπό την αποδέσμευση του δυναμικού της ΕΕ με σκοπό την τόνωση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Αυτό που έχει ανάγκη η ΕΕ είναι μια σαφώς καθορισμένη πολιτική προσέγγιση που να στηρίζει την οικονομική ανάκαμψη, να επαναφέρει τα δημόσια οικονομικά σε υγιή τροχιά και να προωθεί ενεργά τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Αυτό είναι το όραμα πολιτικής που τονίζεται στην στρατηγική για την Ευρώπη του 2020 που μόλις εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Όλα τα συναφή εργαλεία πρέπει να συνδυαστούν ώστε να εξασφαλισθεί η συνοχή των μελλοντικών αποφάσεων πολιτικής, η εξυπηρέτηση των στόχων αυτών και, από τη στιγμή που θα έχει ληφθεί η απόφαση, η εφαρμογή και επιβολή. Με την ενίσχυση του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής, η ΕΕ θα είναι σε θέση να προσφέρει μια νέα ατζέντα βιώσιμης ανάπτυξης για τους πολίτες της.

Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι:

- Η εκπόνηση των προτάσεων για μεγαλύτερο συντονισμό και εποπτεία της οικονομικής πολιτικής σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 12^{ης} Μαΐου σχετικά με την ενίσχυση του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής και η διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων για (i) την αντιμετώπιση των ανισορροπιών μέσω εντονότερης μακροοικονομικής εποπτείας, συμπεριλαμβανομένων μηχανισμών προειδοποίησης και επιβολής κυρώσεων· (ii) την ενίσχυση των εθνικών δημοσιονομικών πλαισίων με τον

καθορισμό ελάχιστων απαιτήσεων για τα εγχώρια δημοσιονομικά πλαίσια και κυρίως με την μετάβαση από τον ετήσιο στον πολυετή δημοσιονομικό προγραμματισμό· (iii) ισχυροποίηση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, εστιάζοντας ιδίως στο θέμα της δυναμικής του χρέους καθώς και των ελλειμμάτων.

- Καθορισμός αποτελεσματικών μηχανισμών επιβολής προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι τα κράτη μέλη θα ενεργούν σύμφωνα με το εγκεκριμένο πλαίσιο της ΕΕ. Σε περίπτωση που οι οικονομίες κρατών μελών θέτουν σε κίνδυνο την γενικότερη ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτείνεται σειρά προληπτικών και διορθωτικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένου ενός φάσματος κυρώσεων που μπορούν να εφαρμοστούν σε περίπτωση παραβιάσεων.
- Καθιέρωση Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της πολιτικής και την επεξήγηση της διαδικασίας και του χρονοδιαγράμματος, που θα προσφέρει μια ευρωπαϊκή εισροή στις εθνικές αποφάσεις πολιτικής, οδηγώντας σε αποτελεσματικότερο εκ των προτέρων πολιτικό συντονισμό. Το ίδιο ισχύει και για τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και για τα μέτρα στήριξης της ανάπτυξης που προβλέπονται στην στρατηγική για την Ευρώπη 2020.

Όλες οι προτάσεις της παρούσας ανακοίνωσης μπορούν να εγκριθούν με βάση την συνθήκη της Λισαβόνας. Απευθύνονται και στα 27 κράτη μέλη, μολονότι κάποιες πτυχές τους θα εφαρμόζονται μόνο στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Στόχος είναι η ταυτόχρονη υλοποίηση της παρακολούθησης ανά χώρα δυνάμει του συμφώνου της σταθερότητας και ανάπτυξης και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και η εξασφάλιση του ότι η θεματική παρακολούθηση των στόχων της Ευρώπης 2020 βασίζεται σε υγιείς οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές. Οι προτάσεις αυτές αναπτύσσουν περαιτέρω ιδέες πολιτικής που έχουν εκτεθεί στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 12^{ης} Μαΐου 2010¹ και στηρίζονται στους προσανατολισμούς που συμφωνήθηκαν κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 17^{ης} Ιουνίου 2010, αντικατοπτρίζοντας τη μέχρι σήμερα πρόοδο των εργασιών της ειδικής ομάδας για την οικονομική διακυβέρνηση. Οι εν λόγω προτάσεις αποτελούν την απόκριση στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προς την ειδική ομάδα και την Επιτροπή να αναπτύξουν περαιτέρω τους προσανατολισμούς και να τους καταστήσουν λειτουργικές.

Ο συνδυασμός αυτός των προτάσεων θα εξασφαλίσει στις αρμόδιες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις εθνικές αρχές την απαραίτητη εμπιστοσύνη στην ποιότητα της πολιτικής και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και θα θέσει στη διάθεσή τους μηχανισμούς έγκαιρης προειδοποίησης σε περίπτωση που σημειωθούν εκτροπές σε εθνικό επίπεδο. Θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να μεγιστοποιήσουν τις θετικές συνέργειες που απορρέουν από την συμμετοχή τους στην ίδια Ένωση. Θα αποφέρει μεγαλύτερη διαφάνεια και αμοιβαία εμπιστοσύνη μέσω μιας περισσότερο συλλογικής διαδικασίας και θα ελαχιστοποιήσει επίσης τις αρνητικές παρεπόμενες επιπτώσεις σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν τηρήσουν τα συμφωνημένα όρια και, τέλος, θα επιβάλλει κυρώσεις σε εκείνους που θέτουν σε κίνδυνο το γενικό συμφέρον αναλαμβάνοντας μη βιώσιμες εθνικές πρωτοβουλίες. Ενσωματώνοντας στο ίδιο πλαίσιο τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της στρατηγικής Ευρώπης 2020, η ΕΕ μπορεί να στηριχθεί στα αναγκαία μέτρα εξυγίανσης ώστε να πραγματοποιήσει ουσιαστικά βήματα στην πιο μακροπρόθεσμη στρατηγική ανάπτυξής της, με την οικοδόμηση μιας ευφύστερης, περισσότερο βιώσιμης και περισσότερο συμμετοχικής ΕΕ για το μέλλον.

¹ COM(2010) 250 για την ενίσχυση του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής.

1. ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ

Η ΕΕ χρειάζεται ισχυρότερη μακροοικονομική επιτήρηση για κάθε χώρα, ενσωματώνοντας όλα τα συναφή πεδία οικονομικής πολιτικής. Οι μακροοικονομικές ανισορροπίες πρέπει να εξετάζονται από κοινού με την δημοσιονομική πολιτική και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη. Ο στόχος είναι να διασφαλισθεί μακροοικονομική σταθερότητα, να αποφεύγονται οι επιζήμιες ανισορροπίες και να δημιουργηθεί ένα γενικό μακροοικονομικό πλαίσιο που να προάγει την δυναμική και βιώσιμη ανάπτυξη.

1.1. Επιτήρηση μακροοικονομικών ανισορροπιών

Η εμφάνιση σοβαρών μακροοικονομικών ανισορροπιών, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων και επίμονων αποκλίσεων όσον αφορά τις τάσεις ανταγωνιστικότητας, αποδείχθηκε επιζήμια στην ΕΕ και ειδικότερα για το ευρώ όταν ξέσπασε η κρίση. Είναι συνεπώς σημαντικό να τεθεί σε εφαρμογή ένας νέος δομημένος μηχανισμός για την επιτήρηση επιζήμιων μακροοικονομικών ανισορροπιών και τη διόρθωσή τους σε όλα τα κράτη μέλη. Ακολουθώντας μια προσέγγιση σε δύο φάσεις, η Επιτροπή προτείνει ένα μηχανισμό ο οποίος περιλαμβάνει:

- ένα **προληπτικό σκέλος** με τακτικές (ετήσιες) εκτιμήσεις του κινδύνου μακροοικονομικών ανισορροπιών, συμπεριλαμβανομένου ενός **μηχανισμού προειδοποίησης**,
- ένα **διορθωτικό σκέλος**, που αποβλέπει στην επιβολή της εφαρμογής **διορθωτικών** μέτρων σε περίπτωση επιζήμιων μακροοικονομικών ανισορροπιών.

Προληπτικό σκέλος: ένα σύστημα προειδοποίησης

Στο πλαίσιο της μακροοικονομικής διαρθρωτικής επιτήρησης των χωρών που προβλέπεται από την στρατηγική «Ευρώπη 2020», η Επιτροπή θα προβαίνει σε αξιολόγηση, για κάθε χώρα, των μακροοικονομικών διαρθρωτικών αδυναμιών, της επιδείνωσης της ανταγωνιστικότητας και των εμφανιζόμενων μακροοικονομικών ανισορροπιών, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές και χρηματοπιστωτικές αλληλεξαρτήσεις, ιδιαίτερα στη ζώνη του ευρώ.

Τη βάση του μηχανισμού προειδοποίησης θα αποτελέσει ένας πίνακας επιδόσεων με την εκπόνηση δεικτών για τις εξωτερικές και εσωτερικές ανισορροπίες, σε συνδυασμό με ποιοτικές αναλύσεις εμπειρογνομόνων. Η χρήση των δεικτών θα προσφέρει σημαντική καθοδήγηση, πλην όμως δεν θα υπάρχει αυτόματη σύνδεση μεταξύ των αποτελεσμάτων του πίνακα και των μέτρων ακολουθητέας πολιτικής.

Για τις χώρες που εμφανίζουν σημαντικούς κινδύνους θα διενεργείται διεξοδική ανάλυση. Εφόσον οι εμφανιζόμενοι κίνδυνοι επιβεβαιωθούν, η Επιτροπή θα εισηγείται ειδικές για τη χώρα συστάσεις προς το Συμβούλιο, με σκοπό την αντιμετώπιση των επιβλαβών μακροοικονομικών ανισορροπιών. Η Επιτροπή θα μπορεί επίσης να αποστέλλει άμεσα έγκαιρη προειδοποίηση προς το οικείο κράτος μέλος.

Ανάλογα με τη φύση των ανισορροπιών που διαπιστώνονται στο εκάστοτε κράτος μέλος (στα κράτη μέλη) οι συστάσεις είναι δυνατόν να αφορούν ένα ευρύ φάσμα πτυχών που να καλύπτουν μακροοικονομικές πολιτικές, μισθούς και αγορές εργασίας, καθώς και την λειτουργία των αγορών αγαθών και υπηρεσιών και μακροπροληπτικές πολιτικές. Τα θέματα αυτά θα ενσωματωθούν στην ενιαία δέσμη συστάσεων ανά χώρα που η Επιτροπή θα

προτείνει ετησίως, μαζί με τις συστάσεις που εκδίδονται δυνάμει της θεματικής επιτήρησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως περιγράφεται κατωτέρω.

Ο μηχανισμός αυτός θα αποτελεί το κεντρικό στοιχείο της ενισχυμένης (μη δημοσιονομικής) μακροοικονομικής επιτήρησης των χωρών που προβλέπεται από την στρατηγική «Ευρώπη 2020». Σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική επιτήρηση βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η επιτήρηση των χωρών αποσκοπεί στη διασφάλιση ενός σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος που δημιουργεί ανάπτυξη και απασχόληση, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη την αλληλεξάρτηση μεταξύ των οικονομιών των κρατών μελών, ιδιαίτερα στη ζώνη του ευρώ. Αυτό θα εξασφαλίσει τη συνεκτική εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», επιτρέποντας κυρίως να εντοπισθούν οι μακροοικονομικοί/δημοσιονομικοί περιορισμοί οι οποίοι οριοθετούν το πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη καλούνται να υλοποιήσουν τις διαρθρωτικές τους μεταρρυθμίσεις και προσδιορίζουν την ικανότητά τους να επενδύουν σε αναπτυξιακές πολιτικές που εντάσσονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Σε ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις, η Επιτροπή θα εισηγείται την κήρυξη του κράτους μέλους σε «κατάσταση υπερβολικής ανισορροπίας», γεγονός το οποίο αποτελεί το έναυσμα για την ενεργοποίηση του «διορθωτικού σκέλους» του μηχανισμού που περιγράφεται κατωτέρω. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή μπορεί επίσης να απευθύνει άμεσα έγκαιρη προειδοποίηση προς το εν λόγω κράτος μέλος.

Κύρια χαρακτηριστικά του μηχανισμού προειδοποίησης για μακροοικονομικές ανισορροπίες

Ο μηχανισμός προειδοποίησης θα εντοπίζει κράτη μέλη με εν δυνάμει προβληματικά επίπεδα μακροοικονομικών ανισορροπιών και για τα οποία απαιτείται περαιτέρω λεπτομερέστερη ανάλυση.

Ο μηχανισμός προειδοποίησης θα αποτελείται από ένα πίνακα επιδόσεων βάσει δεικτών, που θα συμπληρώνεται από μια περισσότερο ποιοτική ανάλυση. Μεταξύ των δεικτών θα περιλαμβάνονται κυρίως μετρήσεις της εξωτερικής θέσης και της ανταγωνιστικότητας από απόψεως τιμής ή κόστους, καθώς και εσωτερικοί δείκτες. Η χρήση των εσωτερικών δεκτών δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι εξωτερικές ισορροπίες έχουν αναγκαστικά αντιστοίχιση σε εσωτερικό επίπεδο. Για παράδειγμα, δείκτες όπως τα ισοζύγια τρεχουσών συναλλαγών, οι καθαρές θέσεις ξένων περιουσιακών στοιχείων, η πραγματική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία με βάση το κατά μονάδα κόστος εργασίας και ο αποπληθωριστής ΑΕΠ, οι αυξήσεις των πραγματικών τιμών ακινήτων, το δημόσιο χρέος και ο δείκτης των πιστώσεων του ιδιωτικού τομέα προς το ΑΕΠ θα περιλαμβάνονται στον εν λόγω πίνακα επιδόσεων.

Τα όρια προειδοποίησης θα καθορίζονται και θα ανακοινώνονται για κάθε δείκτη. Τα όρια μπορούν να υπολογίζονται στη βάση ενός απλού και διαφανούς στατιστικού μοντέλου. Μια πιθανή προσέγγιση θα μπορούσε να είναι η χρήση του 75^{ου} και 25^{ου} εκατοστημρίου των στατιστικών κατανομών κάθε μεταβλητής (ανά χώρα και χρονολογικά) στο επίπεδο άνω ή κάτω του οποίου απαιτείται περαιτέρω ανάλυση. Είναι ωστόσο σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι τα απόλυτα επίπεδα ορίων για τις μεμονωμένες μεταβλητές έχουν περιορισμένη μόνο οικονομική σπουδαιότητα και χρειάζεται να συμπληρώνονται από οικονομική ανάλυση, καθώς τα κατάλληλα επίπεδα μπορεί να ποικίλουν ανάλογα με τις οικονομικές περιστάσεις που ισχύουν σε κάθε χώρα.

Φαίνεται να δικαιολογείται η κατάρτιση διαφορετικού πίνακα επιδόσεων για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και για τα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη αυτή. Λόγω των διαφορών στα συναλλαγματικά καθεστάτα και σε βασικά οικονομικά χαρακτηριστικά, η συμπεριφορά ορισμένων οικονομικών μεταβλητών στη ζώνη του ευρώ είναι εντελώς διαφορετική από εκείνη των χωρών που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ. Το γεγονός αυτό συνηγορεί υπέρ της χρησιμοποίησης διαφορετικών ορίων προειδοποίησης για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και εκείνα που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ. Επιπλέον, λόγω της απουσίας ονομαστικών συναλλαγματικών ισοτιμιών εντός της

Διορθωτική δράση

Το πλαίσιο επιτήρησης των ανισορροπιών θα περιλαμβάνει έναν **μηχανισμό επιβολής**. Τα κράτη μέλη που παρουσιάζουν σημαντικούς κινδύνους θα κηρύσσονται από το Συμβούλιο σε κατάσταση «υπερβολικών ανισορροπιών» μετά από σύσταση της Επιτροπής. Οι προειδοποιήσεις κινδύνου ή/και οι συστάσεις που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου για την μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα θα λαμβάνονται υπόψη.

Τα κράτη μέλη που βρίσκονται σε «κατάσταση υπερβολικών ανισορροπιών» θα υπόκεινται σε αυστηρότερη επιτήρηση. Το Συμβούλιο θα απευθύνει **συστάσεις πολιτικής** (βάσει του άρθρου 121 παράγραφος 4 και του άρθρου 136 ΣΛΕΕ για τα κράτη μέλη της ευρωζώνης) και τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν τακτικές εκθέσεις στο Συμβούλιο Ecofin και στο Eurogroup (π.χ. εντός 6 μηνών από τη σύσταση του Συμβουλίου και στη συνέχεια σε τριμηνιαία βάση) για την πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των συνιστώμενων μεταρρυθμίσεων.

Ο εν λόγω μηχανισμός θα εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη. Όπως συμβαίνει με το δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ, το οποίο επίσης ισχύει για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, θα ισχύσουν αυστηρότεροι κανόνες για τα κράτη μέλη της ευρωζώνης. Λαμβάνοντας υπόψη την ισχυρή οικονομική και χρηματοπιστωτική αλληλεξάρτηση εντός της ευρωζώνης και των σχετικών επιπτώσεων για το ενιαίο νόμισμα, **θα μπορούσε να προβλεφθεί ειδικός μηχανισμός επιβολής για τα κράτη μέλη της ευρωζώνης σε περίπτωση επανειλημμένης μη τήρησης των συστάσεων για την αντιμετώπιση επιζήμιων μακροοικονομικών ανισορροπιών οι οποίες μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο την ομαλή λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης**.

Η ανεπαρκής συμμόρφωση με τις συστάσεις στο πλαίσιο της επιτήρησης των ανισορροπιών μπορεί να θεωρηθεί ως επιβαρυντικός παράγοντας στη δημοσιονομική αξιολόγηση δυνάμει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Έως το τέλος Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή θα υποβάλει επίσημες προτάσεις για τη θέσπιση διατάξεων του παραγώγου δικαίου, με τις οποίες καθιερώνεται ένα πλαίσιο αντιμετώπισης των **υπερβολικών ανισορροπιών** με βάση τα άρθρα 121 και 136 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι προτάσεις αυτές θα διευκρινίζουν το ρόλο του μηχανισμού προειδοποίησης, το ρόλο και τις υποχρεώσεις της Επιτροπής, των κρατών μελών και του Συμβουλίου, καθώς και την διαδικασία για την έκδοση συστάσεων και τους κανόνες και τις διαδικασίες, καθώς επίσης και τους μηχανισμούς επιβολής για τα κράτη μέλη της ευρωζώνης.

1.2. Θεματική επιτήρηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων

Για την επάνοδο των οικονομιών τους σε βιώσιμη ανάπτυξη και για την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους, τα κράτη μέλη πρέπει να αποκαταστήσουν την μακροοικονομική σταθερότητα και να διασφαλίσουν υγιή δημόσια οικονομικά. Ταυτόχρονα, χρειάζεται να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και στους πέντε βασικούς στόχους που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Είναι σημαντική η υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής, δεδομένων των περιορισμών που βαρύνουν τα δημόσια οικονομικά.

Ο εντοπισμός των δυσχερειών που κωλύουν ή καθυστερούν την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» αποτελεί κύριο στοιχείο της θεματικής επιτήρησης.

Ως εκ τούτου, ο στόχος της θεματικής επιτήρησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων είναι διπλός:

- (i) Να διευκολυνθεί η επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020, ιδιαίτερα των πέντε βασικών στόχων². Αυτό περιλαμβάνει μέτρα στα πεδία της απασχόλησης, της κοινωνικής ενσωμάτωσης, της έρευνας και ανάπτυξης, της εκπαίδευσης, της ενέργειας και της κλιματικής αλλαγής, καθώς και μέτρα για την αντιμετώπιση άλλων παραγόντων οι οποίοι εμποδίζουν την οικονομική μεγέθυνση ή ανάπτυξη των κρατών μελών.
- (ii) Να διασφαλισθεί η φιλόδοξη εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με τρόπο που συνάδει με τους μακροοικονομικούς και δημοσιονομικούς περιορισμούς.

Η εν λόγω επιτήρηση θα διεξάγεται σύμφωνα με τα άρθρα 121 και 148 της ΣΛΕΕ και στη βάση των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών για την «Ευρώπη 2020». Με βάση τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων των κρατών μελών, η Επιτροπή θα αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίο κάθε χώρα αντιμετωπίζει τις δυσχέριες τις οποίες έχει εντοπίσει και την πρόοδο που επιτελείται στην επίτευξη των εθνικών στόχων για την «Ευρώπη 2020».

Σε περίπτωση ανεπαρκούς προόδου, ή εάν οι πολιτικές δεν είναι επαρκώς συνεπείς προς τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές (δηλαδή τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την οικονομική πολιτική και την πολιτική για την απασχόληση), εκδίδεται σύσταση για την οικεία χώρα ή για την ζώνη του ευρώ.

Στις περιπτώσεις στις οποίες οι οικονομικές πολιτικές δεν συνάδουν με τις γενικές κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής, ή όταν μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο την ομαλή λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Επιτροπή θα απευθύνει άμεσα **προειδοποίηση** προς το(τα) οικείο(οικεία) κράτος μέλος(κράτη μέλη).

Στηριζόμενη στην παρακολούθηση αυτή ανά χώρα, η Επιτροπή θα προβεί σε μια συνολική αξιολόγηση της προόδου για την επίτευξη των πέντε βασικών στόχων της ΕΕ, θα αξιολογήσει τα αποτελέσματα έναντι εκείνων (των διεθνών) εμπορικών εταίρων και θα εξετάσει τις υποκείμενες αιτίες σε περίπτωση ανεπαρκούς προόδου. Στην εξέταση αυτή, η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης την πρόοδο στην επίτευξη των θεμελιωδών πρωτοβουλιών της Ευρώπης 2020, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο, δεδομένου ότι στηρίζουν και συμπληρώνουν τις προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Η Επιτροπή θα υποβάλλει κάθε χρόνο αναφορά προς το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και θα προτείνει ειδικούς προσανατολισμούς για την ενίσχυση της εφαρμογής των αντίστοιχων μέτρων μεταρρύθμισης. Οι προσανατολισμοί αυτοί θα ενσωματωθούν επίσης στην ενιαία δέσμη των ειδικών ανά χώρα συστάσεων τις οποίες θα προτείνει η Επιτροπή στις αρχές Ιουλίου.

2. Εθνικά Δημοσιονομικά Πλαίσια

² Οι στόχοι αυτοί περιγράφονται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/council_conclusion_17_june_en.pdf

Η ύπαρξη αξιόπιστων και αποτελεσματικών εθνικών δημοσιονομικών πλαισίων διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην ενδυνάμωση της δημοσιονομικής εξυγίανσης και την εξασφάλιση βιώσιμων δημόσιων οικονομικών. Παρά το γεγονός ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες και προτιμήσεις των κρατών μελών, επιβάλλεται εν τούτοις η τήρηση ορισμένων κριτηρίων που είναι αναγκαία για την διασφάλιση της ελάχιστης ποιότητας και συμπληρωματικότητας με τους κανόνες της ΕΕ³:

- (1) Πρώτον, για να διασφαλισθούν **ποιοτικά πρότυπα** σε όλα τα κράτη μέλη, είναι απαραίτητη μια συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά τη λογιστική καταχώρηση (η δημοσιονομική επιτήρηση σε επίπεδο ΕΕ απαιτεί την χρήση του ΕΣΟΛ95)³· η ικανότητα των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών πρέπει να είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίζεται συμμόρφωση με τα δεδομένα ΕΕ και τις απαιτήσεις αναφοράς· και τα συστήματα προγνώσεων πρέπει να επιτρέπουν την παραγωγή αξιόπιστων και αμερόληπτων προβολών για την ανάπτυξη και τα δημόσια οικονομικά. Το ιδεώδες θα ήταν να χρησιμοποιούνται οι προγνώσεις της Επιτροπής ως πλαίσιο αναφοράς.

Η Επιτροπή προτείνει να διευκρινιστεί σαφώς η αντιστοιχία μεταξύ εθνικών ταμειακών δεδομένων και δεδομένων ΕΣΟΛ95, με την παροχή μηνιαίων δεδομένων σε ταμειακή βάση και μετατροπή σε όρους ΕΣΟΛ95 σε τριμηνιαία βάση. Οι μέθοδοι προγνώσεων και οι μακροοικονομικές παραδοχές που θα χρησιμοποιηθούν για δημοσιονομικούς σκοπούς πρέπει να αποτελούν αντικείμενο κατάλληλου ελέγχου.

- (2) Δεύτερον, τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν **εθνικούς δημοσιονομικούς κανόνες** που να εξασφαλίζουν ότι τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια αντικατοπτρίζουν τις υποχρεώσεις που επιβάλλει η Συνθήκη. Οι διατάξεις των εθνικών δημοσιονομικών κανόνων πρέπει να διασφαλίζουν την τήρηση των τιμών αναφοράς που προβλέπει η Συνθήκη για το έλλειμμα και το χρέος και να συνάδουν με τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (ΜΣ). Οι δημοσιονομικοί κανόνες και οι αξιόπιστοι μηχανισμοί εφαρμογής θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο κωδικοποίησης στο εθνικό δίκαιο.
- (3) Τρίτον, οι μεταρρυθμίσεις των εθνικών δημοσιονομικών πλαισίων πρέπει να προάγουν την μετάβαση σε **πολυετή δημοσιονομικό προγραμματισμό**. Οι ετήσιοι δημοσιονομικοί στόχοι πρέπει να υποστηρίζονται από πολυετή δημοσιονομικά πλαίσια τα οποία να περιλαμβάνουν κυρίως ανάλυση των αναμενόμενων εσόδων και δαπανών και να αναφέρουν τα σημεία όπου προβλέπονται προσαρμογές προς τους επιδιωκόμενους στόχους.
- (4) Τέλος, τα εθνικά πλαίσια πρέπει να είναι **διεξοδικά** και να καλύπτουν ολόκληρο το σύστημα των δημοσίων οικονομικών. Η πτυχή αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία στις αποκεντρωμένες οικονομίες. Η ανάθεση δημοσιονομικών αρμοδιοτήτων σε διάφορες κυβερνητικές βαθμίδες πρέπει να διευκρινίζεται σαφώς και να θεσπιστούν κατάλληλες διατάξεις παρακολούθησης και εκτέλεσης.

Η Επιτροπή θα υποβάλει τον Σεπτέμβριο **επίσημες προτάσεις που θα διευκρινίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά τον σχεδιασμό των εθνικών δημοσιονομικών πλαισίων** και τις διαδικαστικές απαιτήσεις (υποβολή αναφορών) που θα επιτρέψουν την εξακρίβωση της συμμόρφωσης. Οι προτάσεις αυτές θα λάβουν τη μορφή νέου κανονισμού βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 14 της ΣΛΕΕ, με σκοπό να ενισχυθεί η εφαρμογή του πρωτοκόλλου

³ Βλέπε επίσης συμπεράσματα Συμβουλίου Ecofin της 18^{ης} Μαΐου 2010 σχετικά με τα Δημοσιονομικά Πλαίσια.

αριθ. 12 της Συνθήκης σχετικά με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης θα είναι δυνατή η κίνηση διαδικασιών παράβασης.

3. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΣΣΑ

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) πρέπει να συνυπολογίζει περισσότερο την αλληλεπίδραση μεταξύ χρέους και ελλείμματος προκειμένου να βελτιωθούν τα κίνητρα για την άσκηση συνετών πολιτικών.

Όσον αφορά το **προληπτικό σκέλος** του ΣΣΑ, η Επιτροπή προτείνει να ζητηθεί από τα κράτη μέλη που εμφανίζουν υψηλό επίπεδο χρέους ή σημαντικούς κινδύνους ως προς τη μελλοντική εξέλιξη του χρέους, να επιτυγχάνουν ταχύτερους ρυθμούς προόδου προς δημοσιονομικά ισοζύγια τα οποία παρέχουν περιθώρια ασφάλειας σε σχέση με το όριο του 3% του ΑΕΠ για το έλλειμμα και που εξασφαλίζουν ταχύτερη πρόοδο προς την βιωσιμότητα, δηλαδή τον λεγόμενο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (ΜΣ).

Όσον αφορά το **διορθωτικό σκέλος**, η Επιτροπή προτείνει όπως το κριτήριο του χρέους της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος εφαρμόζεται αποτελεσματικά **μέσω μιας σαφούς και απλής αριθμητικής τιμής αναφοράς** για τον προσδιορισμό ικανοποιητικού ρυθμού μείωσης του χρέους: τα κράτη μέλη με δείκτες χρέους που υπερβαίνουν το 60% του ΑΕΠ μπορούν να υπόκεινται στην ΔΥΕ εάν η μείωση του χρέους σε δεδομένη προηγούμενη περίοδο υπολείπεται της εν λόγω τιμής αναφοράς (ποσοστό της απόκλισης μεταξύ του επιπέδου του χρέους και του ορίου του 60% του ΑΕΠ). Ομοίως, η μείωση του ελλείματος κάτω από το 3% του ΑΕΠ ενδέχεται να μην επαρκεί για την άρση της ΔΥΕ εάν το χρέος δεν έχει τεθεί σε φθίνουσα τροχιά. Οι ακριβείς παράμετροι θα καθορισθούν στον κώδικα δεοντολογίας που συνοδεύει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Το δημόσιο χρέος, περισσότερο από το έλλειμμα, υπόκειται σε παράγοντες οι οποίοι δεν ελέγχονται άμεσα από τις κυβερνήσεις (ιδιαίτερα ο πληθωρισμός, τα επιτόκια και η οικονομική συγκυρία), με αποτέλεσμα να χρειάζεται η άσκηση κρίσης προτού αποφασισθεί εάν συντρέχει λόγος να τεθεί μια χώρα σε ΔΥΕ. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να διενεργηθεί μια συνολική αξιολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη σειρά παραμέτρων. Οι παράμετροι αυτές περιλαμβάνουν τον βαθμό εγγύτητας του δείκτη του χρέους στην τιμή αναφοράς του 60% του ΑΕΠ και κατά πόσον το χρέος έχει προσωρινό ή/και έκτακτο χαρακτήρα· πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη άλλοι σχετικοί παράγοντες που αντικατοπτρίζουν κινδύνους μελλοντικής αύξησης του χρέους και χρηματοδοτικούς περιορισμούς, όπως:

- η διάρθρωση της ληκτότητας και το νόμισμα του χρέους·
- οι εγγυήσεις προς τις επιχειρήσεις, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τα νοικοκυριά·
- τα σωρευμένα αποθεματικά και λοιπά περιουσιακά στοιχεία του δημοσίου·
- οι τεκμαρτές υποχρεώσεις, ιδιαίτερα εκείνες που συνδέονται με τη δημογραφική γήρανση·
- το επίπεδο και η μεταβολή του ιδιωτικού χρέους, στο βαθμό που ενδέχεται να αντιπροσωπεύει τεκμαρτή υποχρέωση για το δημόσιο·
- οι παράγοντες που προσδιορίζουν την μεταβολή του χρέους (πρωτογενές ισοζύγιο, πληθωρισμός, ανάπτυξη, επιτόκια, έκτακτα κονδύλια)· και

– πράξεις αποθεμάτων – ροών.

Σε περίπτωση αδυναμίας συμμόρφωσης με τις συστάσεις θα επιβάλλονται κυρώσεις.

Το Σεπτέμβριο η Επιτροπή θα προτείνει **τροποποιήσεις τόσο του προληπτικού σκέλους** (κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97) **όσο και του διορθωτικού σκέλους του ΣΣΑ** (κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97) προκειμένου να τεθούν σε εφαρμογή οι αρχές αυτές.

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΜΕΣΩ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

Οι κοινοί κανόνες και οι διαδικασίες συντονισμού που προβλέπονται στη Συνθήκη και στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης δεν εμπόδισαν ορισμένα κράτη μέλη να θέσουν σε εφαρμογή δημοσιονομικές πολιτικές που δεν τηρούν το υφιστάμενο πλαίσιο. Υπάρχει σαφής ανάγκη ενδυνάμωσης της αξιοπιστίας του πλαισίου δημοσιονομικής εποπτείας της ΕΕ μέσω της εφαρμογής κυρώσεων που να βασίζονται περισσότερο στους κανόνες. Προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά τους στο μέλλον, πρέπει να χρησιμοποιηθεί μεγαλύτερο φάσμα κυρώσεων και κινήτρων προληπτικά και σε προγενέστερο στάδιο. Το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των οικονομικών κυρώσεων πρέπει να αποτελεί πραγματικό κίνητρο συμμόρφωσης με τους κανόνες.

Στο άρθρο 126 παράγραφος 11 της ΣΛΕΕ προβλέπονται αρκετά είδη κυρώσεων σε περιπτώσεις στις οποίες κάποιο κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ. Στις κυρώσεις αυτές περιλαμβάνεται η υποχρέωση δημοσίευσης συμπληρωματικών πληροφοριών, πρόσκληση προς την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να επανεξετάσει την δανειακή πολιτική της προς το οικείο κράτος μέλος, η απαίτηση άτοκης κατάθεσης κατάλληλου ποσού μέχρις ότου διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα, και η δυνατότητα επιβολής ενδεδειγμένου ύψους προστίμων.

Κατά τον ορισμό των λεπτομερειών της λειτουργίας και του φάσματος των πιθανών δημοσιονομικών κινήτρων, είναι σημαντικό και αναγκαίο να αναζητηθεί η αποτελεσματικότητα και η ίση μεταχείριση των κρατών μελών. Για να εξασφαλισθεί η αναλογικότητα, οι οικονομικές κυρώσεις που συνδέονται με τον προϋπολογισμό της ΕΕ θα μπορούσαν να καθορισθούν ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος ή του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος του οικείου κράτους μέλους, μέχρις ενός παρόμοιου για όλα τα κράτη μέλη ανωτάτου ορίου. Το ανώτατο αυτό όριο θα διασφαλίσει ότι όλα τα κράτη μέλη μπορούν να αποτελέσουν *de facto* αντικείμενο κυρώσεων. Επιπλέον, τα ποσά των αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών που αποτελούν αντικείμενο αναστολής ή/και ακύρωσης θα καθορίζονται κατ' αναλογία προς τα επιλέξιμα κονδύλια μέχρι το ανώτατο αυτό όριο.

Η νέα «εργαλειοθήκη» κυρώσεων θα περιλαμβάνει συνεπώς διάφορα είδη κυρώσεων και κινήτρων, τα οποία θα ενεργοποιούνται ανάλογα με τις περιστάσεις και την σοβαρότητα της κατάστασης. Οι προτεινόμενες βελτιώσεις στους υφιστάμενους μηχανισμούς επιβολής θα απαιτήσουν τροποποίηση του προληπτικού και του διορθωτικού σκέλους του ΣΣΑ (κανονισμοί 1466/97 και 1467/97), καθώς και μέσω ενός κατάλληλου μηχανισμού που θα βασίζεται στις διάφορες νομικές πράξεις στις οποίες στηρίζονται τα προγράμματα δαπανών της ΕΕ.

Όσον αφορά το **προληπτικό σκέλος** (δηλαδή όταν ένα κράτος μέλος δεν πραγματοποιεί επαρκή πρόοδο προς το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό του στόχο σε περιόδους ευνοϊκής οικονομικής συγκυρίας), θα προτείνονται δύο δέσμες κινήτρων/κυρώσεων.

Πρώτον, για τα κράτη μέλη της ευρωζώνης, το κίνητρο θα συνίσταται σε **μια τοκοφόρο κατάθεση** που θα επιβάλλεται προσωρινά σε ένα κράτος μέλος το οποίο πραγματοποιεί ανεπαρκή πρόοδο στο πεδίο της δημοσιονομικής εξυγίανσης. Μία επιλογή θα ήταν να καθοριστεί ένας απλός κανόνας δαπανών, συνεπής προς την προσαρμογή προς τον ειδικό για τη χώρα ΜΣ. Κάθε σημαντική απόκλιση από την συμφωνημένη πορεία για τις δαπάνες θα θεωρείται ως μη συνετή δημοσιονομική πολιτική και θα συνοδεύεται από προειδοποίηση της Επιτροπής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 121 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση συνέχισης των παραβιάσεων, θα επιβάλλεται τοκοφόρος κατάθεση από το Συμβούλιο έως ότου διορθωθεί η παραβίαση. Η κατάθεση θα αποδεσμεύεται με τον τερματισμό της κατάστασης η οποία προκαλεί την επιβολή της εν λόγω κατάθεσης.

Δεύτερον, πάντοτε στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους, η Επιτροπή θα προτείνει την καθιέρωση εκ των προτέρων όρων που θα συνδέουν την εκταμίευση της χρηματοδοτικής στήριξης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής με **διαρθρωτικές και θεσμικές ρυθμίσεις** άμεσα συνδεδεμένες με τη λειτουργία της πολιτικής συνοχής προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητά της.

Όσον αφορά το **διορθωτικό σκέλος** (δηλαδή όταν ένα κράτος μέλος υπόκειται σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος), η Επιτροπή προτείνει ένα νέο σύστημα οικονομικών κυρώσεων και κινήτρων για την συμπλήρωση της χρήσης των καταθέσεων και προστίμων. Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα χρησιμοποιείται ως συμπληρωματικός μοχλός για την εγγύηση της τήρησης των κυριότερων μακροοικονομικών όρων του ΣΣΑ. Οι κυρώσεις δεν θα επηρεάζουν τους τελικούς αποδέκτες των κονδυλίων της ΕΕ αλλά μάλλον την πληρωμή προς τα κράτη μέλη ή τις πληρωμές για τις οποίες τα κράτη μέλη ενεργούν ως ενδιάμεσοι. Για τον καθορισμό του ποιες κατηγορίες δαπανών και ποια προγράμματα της ΕΕ ενδέχεται να θιγούν από τα ανωτέρω, θα προταθεί η θέσπιση των κατωτέρω κριτηρίων:

- η αποδοτικότητα των σχετικών κονδυλίων εξαρτάται από υγιείς δημοσιονομικές πολιτικές,
- να αποδίδονται σαφώς στο κράτος μέλος το οποίο διαπιστώνεται ότι δεν συμμορφώνεται με το ΣΣΑ ή άλλους πόρους,
- οι σχετικές δαπάνες πρέπει να είναι προγραμματισμένες και να υλοποιούνται στο πλαίσιο κοινής διαχείρισης, δηλαδή όταν τα κράτη μέλη έχουν την κύρια ευθύνη ή αντιπροσωπεύουν επιστροφές κονδυλίων της ΕΕ στα κράτη μέλη,
- το μέγεθός τους πρέπει να είναι επαρκές ώστε να δημιουργεί αξιόπιστες κυρώσεις ή κίνητρα,
- με αντίκτυπο (εν δυνάμει) στην ποιότητα των δημοσίων δαπανών και των διαρθρωτικών προσαρμογών.

Τα κριτήρια αυτά ικανοποιούνται στην περίπτωση των περισσότερων δαπανών που σχετίζονται με την πολιτική συνοχής, την Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ) και με τις δαπάνες του Ταμείου για την Αλιεία (ΕΤΑ). Όσον αφορά την ΚΓΠ και το ΕΤΑ, θα αποκλείεται η δημιουργία μιας κατάστασης στην οποία η μείωση των δαπανών της ΕΕ θα

οδηγούσε σε μείωση του εισοδήματος των γεωργών και των αλιέων. Ως εκ τούτου, οι όροι για τις πληρωμές θα αφορούν μόνο τις επιστροφές της ΕΕ προς τους εθνικούς προϋπολογισμούς: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να καταβάλλουν τις γεωργικές επιδοτήσεις, πλην όμως η επιστροφή της δαπάνης αυτής από τον προϋπολογισμό της ΕΕ θα μπορούσε (εν μέρει) να ανασταλεί.

Σε περίπτωση μη τήρησης των κανόνων, μπορούν να δημιουργηθούν κίνητρα με την αναστολή ή ακύρωση μέρους των τρεχουσών ή μελλοντικών πιστώσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ. Οι πόροι που ακυρώνονται θα πρέπει συνεπώς να παραμείνουν στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Ως συμπλήρωμα των διατάξεων του άρθρου 126 παράγραφος 11, θα μπορούσαν να προβλεφθούν δύο είδη οικονομικών κυρώσεων σε προγενέστερο στάδιο της ΔΥΕ.

- Στάδιο 1 – η διαπίστωση του υπερβολικού ελλείμματος (άρθρο 126 παράγραφος 6 ΣΛΕΕ) θα οδηγεί στην αναστολή αναλήψεων υποχρεώσεων που συνδέονται με πολυετή προγράμματα. Η αναστολή αυτή δεν θα έχει άμεσο αντίκτυπο στις πληρωμές και θα παρέχει συνεπώς τον χρόνο για την ανάληψη αποτελεσματικής διορθωτικής δράσης. Τα κράτη μέλη είναι δυνατόν να κληθούν να τροποποιήσουν την χρήση των κονδυλίων προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των δημοσίων οικονομικών. Ομοίως, για τις επιστροφές στο πλαίσιο της ΚΓΠ (ΕΓΤΕ), θα γίνεται αναγγελία της απόφασης ακύρωσης των πληρωμών εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Μόλις το κράτος μέλος συμμορφωθεί με τις συστάσεις του Συμβουλίου θα προβλέπεται επανεγγραφή στον προϋπολογισμό.

- Στάδιο 2 – μη συμμόρφωση με τις αρχικές συστάσεις για διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος (άρθρο 126 παράγραφος 8 της ΣΛΕΕ) θα έχει ως συνέπεια την ακύρωση των αναλήψεων υποχρεώσεων του έτους n. Ομοίως, οι επιστροφές ΚΓΠ (ΕΓΤΕ) για το έτος n θα ακυρώνονται. Αυτό θα οδηγήσει σε οριστική απώλεια πληρωμών για το οικείο κράτος μέλος.

Μπορούν επίσης να δημιουργηθούν άλλα κίνητρα με την διαμόρφωση ποσοστών συγχρηματοδότησης ή την εισαγωγή **αποθεματικού επιδόσεων της Ένωσης** που θα αποσκοπεί στην επιβράβευση υγιών δημοσιονομικών πολιτικών. Το αποθεματικό αυτό μπορεί να χρηματοδοτείται από τις ακυρωμένες αναλήψεις υποχρεώσεων βάσει της προαναφερθείσας διαδικασίας 2 σταδίων.

Η χρηματοδότηση του προϋπολογισμού της ΕΕ θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στην ενίσχυση της συμμόρφωσης. Το ισχύον σύστημα ιδίων πόρων προβλέπει ότι τα πρόστιμα που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της ΔΥΕ αυτόματα μειώνουν την συνδρομή των συμμετεχόντων κρατών μελών χωρίς υπερβολικό έλλειμμα (σε συνάρτηση με τη συμμετοχή τους στο συνολικό ακαθάριστο εθνικό εισόδημα των επιλέξιμων κρατών μελών). Το σύστημα αυτό εξασφαλίζει ότι η συμμετοχή στον προϋπολογισμό των κρατών μελών στα οποία έχει επιβληθεί πρόστιμο θα αυξηθεί πραγματικά και η συμμετοχή των υπολοίπων κρατών μελών θα μειωθεί. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης κατά πόσον το σκέλος των εσόδων του προϋπολογισμού της ΕΕ μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατάλληλα ως κίνητρο συμμόρφωσης.

Οι απαιτούμενες αλλαγές θα ενσωματωθούν στις προτάσεις της Επιτροπής που θα υποβάλει το 2011 για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Εν τω μεταξύ, θα προταθεί έως το τέλος Σεπτεμβρίου κανονισμός βάσει του άρθρου 136 της ΣΛΕΕ για τη δημιουργία μιας νέας δέσμης κυρώσεων που θα έχουν παρόμοια αποτελέσματα για τα κράτη μέλη της ζώνης του

ευρώ. Η Επιτροπή θα διερευνήσει τρόπους επέκτασης, το συντομότερο δυνατό, των κυρώσεων και κινήτρων αυτών σε όλα τα κράτη μέλη.

5. Ο ΚΥΚΛΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Η καθιέρωση ενός Ευρωπαϊκού Εξαμήνου θα επιτρέψει την ομαδοποίηση των διαφόρων πτυχών του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών, προκειμένου να καταστεί δυνατός ο καλύτερος και εκ των προτέρων συντονισμός των οικονομικών αυτών πολιτικών.

Εκ των προτέρων συντονισμός των οικονομικών πολιτικών. Ο βασικός στόχος της πρότασης είναι να δοθεί μια σαφής εκ των προτέρων διάσταση στον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη ζώνη του ευρώ. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η συμπληρωματικότητα των εθνικών σχεδίων οικονομικής πολιτικής θα εξασφαλισθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο με κατευθύνσεις πολιτικής προτού ληφθούν στα κράτη μέλη οι δημοσιονομικές αποφάσεις για το επόμενο έτος. Για την ζώνη του ευρώ, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί οριζόντια αξιολόγηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού βάσει των εθνικών προγραμμάτων σταθερότητας και των προγνώσεων της Επιτροπής. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στον συνολικό προσανατολισμό στις περιπτώσεις σοβαρών οικονομικών διαταραχών στη ζώνη του ευρώ, εφόσον μεμονωμένα κράτη μέλη λαμβάνουν σημαντικού εύρους μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής τα οποία είναι πιθανόν να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις. Εάν τα δημοσιονομικά προγράμματα για το επόμενο έτος παρουσιάζουν προφανείς ανεπάρκειες θα συνιστάται αναθεώρηση των προγραμμάτων.

Καλύτερα ολοκληρωμένη επιτήρηση. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο θα καλύπτει όλα τα στοιχεία της οικονομικής επιτήρησης, συμπεριλαμβανομένων πολιτικών για την διασφάλιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, της μακροοικονομικής σταθερότητας και ενίσχυσης της ανάπτυξης, σε συμφωνία με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Οι υφιστάμενες διαδικασίες – π.χ. με βάση το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τους γενικούς προσανατολισμούς οικονομικών πολιτικών – θα ευθυγραμμιστούν από πλευράς χρονοδιαγράμματος ενώ θα παραμένουν νομικά διακριτές. Τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης (ΠΣΣ) και τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) θα υποβάλλονται από τα κράτη μέλη κατά την ίδια χρονική στιγμή και θα αξιολογούνται συγχρόνως από την Επιτροπή.

Το περιεχόμενο των προγραμμάτων σταθερότητας της σύγκλισης (ΠΣΣ) πρέπει να προσαρμοστεί στην λογική του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Προφανώς δεν υπάρχει πρόθεση να ζητηθεί από τα κράτη μέλη να υποβάλουν ολοκληρωμένους προϋπολογισμούς στην Ένωση για «επικύρωση» προτού οι προϋπολογισμοί αυτοί υποβληθούν στα εθνικά κοινοβούλια. Ωστόσο, τα εν λόγω προγράμματα πρέπει να περιλαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες που θα επιτρέψουν την διενέργεια χρήσιμων συζητήσεων σε προγενέστερο στάδιο σχετικά με τη δημοσιονομική πολιτική. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον:

- ένα πλήρες και επικαιροποιημένο μακροοικονομικό σενάριο,
- σαφείς ενδείξεις των προγραμμάτων για το έτος $t+1$.
- περιγραφή των προβλεπόμενων πολιτικών,
- μεσοπρόθεσμες προβολές για τις κυριότερες μεταβλητές των δημοσίων οικονομικών,
- αξιολόγηση των δημοσιονομικών εξελίξεων το έτος $t-1$,

- επικαιροποίηση των δημοσιονομικών προγραμμάτων για το τρέχον έτος.

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Ο κύκλος αρχίζει τον Ιανουάριο με μια «Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης» (ΕΑΑ) που θα εκπονεί η Επιτροπή, στην οποία θα γίνεται μια επανεξέταση των οικονομικών προκλήσεων για την ΕΕ και την ζώνη του ευρώ συνολικά. Έως το τέλος Φεβρουαρίου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παρέχει στρατηγική καθοδήγηση για τις πολιτικές, η οποία λαμβάνεται υπόψη από τα κράτη μέλη στα ΠΣΣ και στα ΕΠΜ τα οποία θα υποβληθούν τον Απρίλιο. Το Συμβούλιο εκδίδει ειδικούς προσανατολισμούς πολιτικής για κάθε χώρα όπως αναφέρεται στο σημείο 1 στις αρχές Ιουλίου. Στο δεύτερο ήμισυ του έτους, τα κράτη μέλη οριστικοποιούν τους εθνικούς προϋπολογισμούς. Στην ΕΑΑ του επόμενου έτους, η Επιτροπή αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη έλαβαν υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ.

Πολιτικές κατευθύνσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Οι συστάσεις θα είναι αμερόληπτες και συγκεκριμένες. Στον τομέα της δημοσιονομικής πολιτικής θα δοθεί μεγάλη έμφαση στο έτος $t+1$, και η επιτήρηση θα παράσχει σαφείς ενδείξεις για την καταλληλότητα των προβλεπόμενων στόχων και των πολιτικών για την επίτευξή τους. Όσον αφορά τις πολιτικές ενδυνάμωσης της ανάπτυξης και αντιμετώπισης των μακροοικονομικών και χρηματοπιστωτικών κινδύνων, οι συστάσεις θα εστιαστούν σε περιορισμένο αριθμό κρίσιμων μεταρρυθμίσεων και θα καθορισθούν προθεσμίες για την υλοποίησή τους.

Ισχυρότερη εμπλοκή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Τον Ιανουάριο κάθε έτους η Επιτροπή θα υποβάλλει την ΕΑΑ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Εθνικά Κοινοβούλια. Η ενισχυμένη αυτή οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ θα επωφεληθεί από την πρώιμη και ενεργό συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στην διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και από τον διεξοδικότερο διάλογο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ταχεία εφαρμογή. Η Επιτροπή προτείνει την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου από το 2011. Οι τροποποιήσεις στον υφιστάμενο κώδικα δεοντολογίας για ΠΣΣ⁴, συμπεριλαμβανομένης μεταξύ άλλων της νέας ημερομηνίας για την υποβολή τους, θα υποβληθούν στο Συμβούλιο ECOFIN προς έγκριση. Δεν φαίνεται να υπάρχει ανάγκη για άμεσες νομοθετικές αλλαγές.

Μετάβαση στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Η Επιτροπή θα δώσει κατευθύνσεις όσον αφορά τα περιεχόμενα και τη φύση των μελλοντικών Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρύθμισης τον Ιούλιο. Θα προτείνει επίσης διμερή διάλογο με κράτη μέλη το φθινόπωρο του 2010 προκειμένου να συζητηθεί:

- ένα μεσοπρόθεσμο εθνικό μακροοικονομικό σενάριο για την πλαισίωση των προγραμμάτων πολιτικής στην περίοδο έως το 2015, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυξιακών προσδοκιών και των γενικών δημοσιονομικών προσανατολισμών·
- επιβεβαίωση των εθνικών στόχων σύμφωνα με τους πέντε συμφωνηθέντες στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Τα κράτη μέλη πρέπει να αναφέρουν για κάθε στόχο τις πολιτικές που θα ακολουθήσουν προκειμένου να επιτύχουν τους εθνικούς τους στόχους και τις απαραίτητες προς το σκοπό αυτό δημόσιες επενδύσεις·

⁴

Ο πλήρης τίτλος είναι «Προδιαγραφές εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και κατευθυντήριες γραμμές για τη μορφή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης».

- τον τρόπο με τον οποίο θα εξαλειφθούν οι αγκυλώσεις που εμποδίζουν τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν τους στόχους τους και τους ευρύτερους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Η Επιτροπή θα υποβάλει τις αναγκαίες επίσημες προτάσεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα ανακοίνωση έως το τέλος Σεπτεμβρίου – βλέπε παράρτημα για λεπτομέρειες.

Εν τω μεταξύ, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο Ecofin της 13^{ης} Ιουλίου να επιβεβαιώσει την έναρξη του κύκλου επιτήρησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου από τον Ιανουάριο 2011 και να εγκρίνει τον αναθεωρημένο κώδικα δεοντολογίας για το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) που προσαρτάται στην ανακοίνωση.

Παράρτημα 1: Οδικός χάρτης

<i>Θέμα</i>	<i>Δράση</i>	<i>Προβλεπόμενη ημερομηνία υποβολής</i>
Ευρύτερη μακροοικονομική επιτήρηση	Νομοθετική πρόταση δυνάμει του άρθρου 121 παράγραφος 6 και του άρθρου 136 για την θέσπιση πλαισίου αντιμετώπισης των υπερβολικών ανισορροπιών	Τέλος Σεπτεμβρίου
Θεματική επιτήρηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων	Έκδοση ειδικών συστάσεων για την ενίσχυση της εφαρμογής των μέτρων μεταρρύθμισης	Έναρξη με τον ετήσιο κύκλο πολιτικής της «Ευρώπη 2020»: πρώτη έκθεση στο Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2011
Δημοσιονομική επιτήρηση: εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια	Πρόταση κανονισμού δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 14 περί καθορισμού των ελάχιστων απαιτήσεων για το σχεδιασμό των εθνικών δημοσιονομικών πλαισίων και των απαιτήσεων αναφοράς ώστε να επιτραπεί η εξακρίβωση της συμμόρφωσης	Τέλος Σεπτεμβρίου
Δημοσιονομική επιτήρηση: μεγαλύτερη προσοχή στο δημόσιο χρέος και την βιωσιμότητα στο ΣΣΑ	Προτάσεις για την τροποποίηση τόσο του προληπτικού (κανονισμός 1466/97) όσο και του διορθωτικού σκέλους του ΣΣΑ (κανονισμός 1467/97). Αναθεώρηση του κώδικα δεοντολογίας (κανόνας δαπανών για την προσαρμογή προς τον ΜΣ: αριθμητική τιμή αναφοράς για ελάχιστο ρυθμό μείωσης του χρέους)	Τέλος Σεπτεμβρίου
Επιβολή της οικονομικής επιτήρησης (κυρώσεις/κίνητρα): προσωρινή επιβολή τοκοφόρων καταθέσεων σε κράτος μέλος της ζώνης του ευρώ	Πρόταση κανονισμού δυνάμει του άρθρου 121 παράγραφος 6 και του άρθρου 136 παράγραφος 1 στοιχείο α).	Τέλος Σεπτεμβρίου
Επιβολή της οικονομικής επιτήρησης (κυρώσεις/κίνητρα): χρήση του προϋπολογισμού της ΕΕ ως συμπληρωματικού μοχλού	Εισαγωγή συγκεκριμένων διατάξεων στις νομικές πράξεις για την υποστήριξη ορισμένων προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ Πρόταση κανονισμού δυνάμει του άρθρου 136 παράγραφος 1 στοιχείο α) για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ που εισάγουν κυρώσεις αναλόγου αποτελέσματος	Να συμπεριληφθούν στις προτάσεις της Επιτροπής του 2011 για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο Τέλος Σεπτεμβρίου
Καθιέρωση Ευρωπαϊκού Εξαμήνου	Αναθεώρηση του κώδικα δεοντολογίας για το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ)	Έναρξη του κύκλου επιτήρησης από τον Ιανουάριο 2011 δυνάμει του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

**ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ
ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΚΑΙ

**ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΤΜΗΜΑ Ι</u> – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	<i>Σελίδα 4</i>
---	-----------------

A. ΤΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	<i>Σελίδα 4</i>
--	-----------------

1) Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος (ΜΣ)	<i>Σελίδα 4</i>
2) Η πορεία προσαρμογής προς την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου και οι αποκλίσεις από αυτή	<i>Σελίδα 5</i>
3) Παροχή συμβουλών και προειδοποιήσεις από την Επιτροπή σχετικά με την πολιτική	<i>Σελίδα 6</i>

B. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ	<i>Σελίδα 6</i>
--	-----------------

1) Έκθεση της Επιτροπής βάσει του άρθρου 104 παράγραφος 3	<i>Σελίδα 6</i>
2) Απόφαση σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος	<i>Σελίδα 7</i>
3) Διόρθωση υπερβολικού ελλείμματος	<i>Σελίδα 8</i>
4) Κατάργηση αποφάσεων που έχουν ληφθεί από το Συμβούλιο στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος στην περίπτωση κρατών μελών που εφαρμόζουν μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος με τις οποίες καθιερώνεται πολυπυλωνικό σύστημα	<i>Σελίδα 9</i>

<u>ΤΜΗΜΑ ΙΙ</u> - ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ	<i>Σελίδα 10</i>
---	------------------

1) Καθεστώς του προγράμματος και των μέτρων	<i>Σελίδα 10</i>
2) Περιεχόμενο των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης	<i>Σελίδα 10</i>

<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1</u> - ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ	<i>Σελίδα 14</i>
---	------------------

<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2</u> - ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ	<i>Σελίδα 15</i>
--	------------------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα γνωμοδότηση επικαιροποιεί και αντικαθιστά τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής σχετικά με τη μορφή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης, η οποία επικυρώθηκε από το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (Ecofin) στις 10 Ιουλίου 2001.

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που τέθηκε πλήρως σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 1999, συνίσταται σε ένα πλαίσιο βασισμένο σε κανόνες, με προληπτικές και διορθωτικές συνιστώσες. Απαρτιζόταν αρχικά από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7^{ης} Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7^{ης} Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και από το ψήφισμα της 17^{ης} Ιουνίου 1997 για το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στις 20 Μαρτίου 2005 το Συμβούλιο ενέκρινε έκθεση με τον τίτλο «Βελτίωση της εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης». Η έκθεση αυτή επικυρώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με τα συμπεράσματά του της 22ας Μαρτίου 2005, όπου αναφέρεται ότι η έκθεση αναθεωρεί και συμπληρώνει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, του οποίου αποτελεί πλέον αναπόσπαστο τμήμα. Στις 27 Ιουνίου 2005 το Σύμφωνο συμπληρώθηκε με δύο ακόμη κανονισμούς, τροποποιητικούς των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1466/97 και 1467/97.

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελεί ουσιαστικό τμήμα του μακροοικονομικού πλαισίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, που συμβάλλει στην επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και στη διασφάλιση της αειφορίας των δημοσίων οικονομικών. Ένα σύστημα βασισμένο σε κανόνες είναι η καλύτερη εγγύηση για την τήρηση των ανειλημμένων υποχρεώσεων και την ίση μεταχείριση όλων των κρατών μελών. Τα δύο ονομαστικά μεγέθη στα οποία στηρίζεται το Σύμφωνο – οι τιμές αναφοράς 3% του ΑΕΠ για τον δείκτη δημοσιονομικού ελλείμματος και 60% του ΑΕΠ για τον δείκτη δημόσιου χρέους – και οι μεσοπρόθεσμοι δημοσιονομικοί στόχοι αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της πολυμερούς εποπτείας.

Τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν δεσμευθεί να ασκούν τις αρμοδιότητές τους, εφαρμόζοντας τη Συνθήκη και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελεσματικά και έγκαιρα. Επιπλέον, δεδομένου ότι η αποτελεσματική

αμοιβαία στήριξη και αμοιβαία άσκηση πίεσης αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το Συμβούλιο και η Επιτροπή οφείλουν να αιτιολογούν και να δημοσιοποιούν τις θέσεις και τις αποφάσεις τους σε όλα τα ενδεδειγμένα στάδια της διαδικασίας του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις και τις συστάσεις που απευθύνει το Συμβούλιο, ιδίως κατά την κατάρτιση των εθνικών προϋπολογισμών, και να εξασφαλίζουν τη δέουσα συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στα διάφορα στάδια των διαδικασιών.

Για να βελτιωθεί η αποδοχή του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ, οι εθνικοί δημοσιονομικοί κανόνες θα πρέπει να συμπληρώνουν το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Χωρίς να θίγεται η ισορροπία μεταξύ των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών και της Ένωσης, η εφαρμογή των κανόνων αυτών θα μπορούσε να συζητείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης. Ομοίως, οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να συμπληρώνουν το πλαίσιο της ΕΕ. Οι εθνικοί θεσμοί θα μπορούσαν να αναλάβουν ουσιαστικότερο ρόλο στη δημοσιονομική εποπτεία, ώστε να ενισχυθεί η επιβολή μέσω της εθνικής κοινής γνώμης και να συμπληρώνεται η οικονομική και πολιτική ανάλυση σε επίπεδο ΕΕ. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να συστήσουν οικονομικό συμβούλιο προσωπικοτήτων για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σχετικά με τις μακροοικονομικές προβλέψεις (προβολές).

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελούνται από δύο τμήματα: στο πρώτο εξετάζεται λεπτομερώς η εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, ενώ το δεύτερο τμήμα συνίσταται σε κατευθύνσεις που αφορούν τη μορφή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης.

ΤΜΗΜΑ II

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να υποβάλλουν προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης και επικαιροποιήσεις των προγραμμάτων αυτών, τα οποία αποτελούν τη βάση για την εποπτεία των δημοσιονομικών θέσεων, καθώς και για την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, από το Συμβούλιο. Το Συμβούλιο μπορεί να γνωμοδοτεί σχετικά με κάθε επικαιροποιημένο πρόγραμμα – με βάση σύσταση της Επιτροπής και έπειτα από διαβουλεύσεις με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή – και, εάν θεωρεί ότι χρειάζεται να ενισχυθούν οι στόχοι και το περιεχόμενό του, μπορεί να ζητεί από το αντίστοιχο κράτος μέλος να προσαρμόσει το πρόγραμμά του.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα διορθωτικά μέτρα που κρίνουν αναγκαία για την επίτευξη των στόχων των οικείων προγραμμάτων σταθερότητας ή σύγκλισης όποτε έχουν στη διάθεσή τους στοιχεία από τα οποία προκύπτουν ενδείξεις πραγματικής ή αναμενόμενης σημαντικής απόκλισης από τους εν λόγω στόχους.

Η υποβολή και αξιολόγηση των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα του «Ευρωπαϊκού Εξαμήνου» συντονισμού και εποπτείας της οικονομικής πολιτικής. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή και το Συμβούλιο αξιολογούν τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης πριν από τη λήψη καίριων αποφάσεων για τους εθνικούς προϋπολογισμούς του επόμενου έτους, έτσι ώστε να παρέχουν εκ των προτέρων συμβουλές σχετικά με τη δημοσιονομική πολιτική. Ο χρόνος υποβολής και αξιολόγησης των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης ευθυγραμμίζεται με εκείνον των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων.

Ο κύκλος εποπτείας και συντονισμού της πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ξεκινά στις αρχές του έτους με οριζόντια επισκόπηση, κατά την οποία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στηριζόμενο σε αναλυτικά στοιχεία που υποβάλλει η Επιτροπή, εντοπίζει τις κυριότερες προκλήσεις για την ΕΕ και τη ζώνη του ευρώ και παρέχει στρατηγική καθοδήγηση σχετικά με τις πολιτικές. Τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις

κατευθύνσεις που χαράσσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, όταν καταρτίζουν τα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης. Ομοίως, η Επιτροπή και το Συμβούλιο οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κατά την αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Λαμβανομένου υπόψη του ενισχυμένου ρόλου των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, είναι σημαντικό να περιέχουν κατάλληλες πληροφορίες που να καθιστούν δυνατή τη σύγκριση μεταξύ των κρατών μελών. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1055/05 του Συμβουλίου, ορίζει τα βασικά στοιχεία των εν λόγω προγραμμάτων, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι αρμόδιες γι' αυτά είναι οι εθνικές αρχές και ότι οι δυνατότητες και οι πρακτικές διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Ειδικότερα, τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης περιλαμβάνουν τις αναγκαίες πληροφορίες για ουσιαστική συζήτηση όσον αφορά τη δημοσιονομική πολιτική με βραχυμεσοπρόθεσμο ορίζοντα, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται ένα ώριμο μακροοικονομικό σενάριο, προβλέψεις για τις βασικές μεταβλητές των δημοσίων οικονομικών και τις κυριότερες συνιστώσες τους, καθώς και περιγραφή των προγραμματιζόμενων πολιτικών.

Από την πείρα που αποκτήθηκε κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής του Συμφώνου όσον αφορά τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης, προκύπτει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές για το περιεχόμενο και τη μορφή τους όχι μόνο βοηθούν τα κράτη μέλη στη σύνταξη του προγράμματος του καθενός, αλλά διευκολύνουν και την εξέτασή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή και από το Συμβούλιο.

Οι κατευθυντήριες γραμμές που ακολουθούν θα πρέπει να θεωρούνται κώδικας ορθής πρακτικής και κατάλογος σημείων ελέγχου προς χρήση από τα κράτη μέλη κατά την κατάρτιση προγραμμάτων σταθερότητας ή σύγκλισης. Τα κράτη μέλη οφείλουν να ακολουθούν τις κατευθυντήριες γραμμές στον μέγιστο δυνατό βαθμό και να αιτιολογούν κάθε απόκλιση από αυτές.

1) Καθεστώς του προγράμματος και των μέτρων

Σε κάθε πρόγραμμα αναφέρεται το καθεστώς του στο πλαίσιο των εθνικών διαδικασιών, κυρίως ως προς το εθνικό Κοινοβούλιο. Αναφέρεται επίσης αν υποβλήθηκε στο εθνικό Κοινοβούλιο η γνώμη του Συμβουλίου σχετικά με το προηγούμενο πρόγραμμα.

Θα πρέπει να διευκρινίζεται η πορεία εφαρμογής των μέτρων (θέσπιση έναντι προγραμματισμού) που παρουσιάζονται στο πρόγραμμα.

2) Περιεχόμενο των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης

Για να διευκολύνεται η σύγκριση μεταξύ των χωρών, τα κράτη μέλη οφείλουν να ακολουθούν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, το υπόδειγμα για τη δομή των προγραμμάτων που παρατίθεται στο παράρτημα 1. Η τυποποίηση της μορφής και του περιεχομένου των προγραμμάτων σύμφωνα με τις κατωτέρω κατευθύνσεις θα βελτιώσει σημαντικά τις συνθήκες ίσης μεταχείρισης.

Τα ποσοτικά στοιχεία θα πρέπει να παρουσιάζονται με τη μορφή τυποποιημένης σειράς πινάκων (παράρτημα 2). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την παροχή όλων των στοιχείων μέσω των πινάκων αυτών, τους οποίους μπορούν να συμπληρώνουν με περισσότερες πληροφορίες, όποτε το κρίνουν σκόπιμο.

Πέραν των κατευθυντήριων γραμμών που ακολουθούν, τα προγράμματα θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες για τη συνέπεια των δημοσιονομικών στόχων και των μέτρων επίτευξής τους με τους γενικούς προσανατολισμούς οικονομικής πολιτικής, καθώς και για τα μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων οικονομικών και στην επίτευξη μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας.

Οι στόχοι και η υλοποίησή τους

Τα κράτη μέλη παρουσιάζουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης δημοσιονομικούς στόχους για το δημοσιονομικό ισοζύγιο σε σχέση με τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο και την προβλεπόμενη πορεία για τον δείκτη χρέους. Στα προγράμματα σύγκλισης παρουσιάζονται επίσης οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι νομισματικής πολιτικής και η σχέση τους με τη σταθερότητα των τιμών και των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Κατά την πρώτη επικαιροποίηση προγράμματος σταθερότητας ή σύγκλισης μετά την ανάληψη καθηκόντων νέας κυβέρνησης, καλούνται τα κράτη μέλη να διαφυλάσσουν τη συνέχεια ως προς τους δημοσιονομικούς στόχους που έχει επικυρώσει το Συμβούλιο με βάση την προηγούμενη επικαιροποίηση του προγράμματος σταθερότητας ή σύγκλισης και, έχοντας ως προοπτική το σύνολο της θητείας του νομοθετικού σώματος, να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα μέσα και τα εργαλεία με

τα οποία προτίθενται να επιτύχουν τους στόχους αυτούς, εκθέτοντας τη δημοσιονομική στρατηγική τους.

Κάθε κράτος μέλος θα επικαιροποιεί στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας ή σύγκλισης τα δημοσιονομικά προγράμματα για το έτος υποβολής του προγράμματος, βάσει της κοινοποίησης του Απριλίου. Στο πρόγραμμα σταθερότητας ή σύγκλισης θα επεξηγούνται οι αναθεωρήσεις των δημοσιονομικών στόχων των προγραμμάτων που υποβλήθηκαν κατά το έτος t-1 (με ιδιαίτερη έμφαση στην εξέλιξη των δημοσίων δαπανών).

Για να είναι δυνατή η πληρέστερη κατανόηση της πορείας του δημοσιονομικού ισοζυγίου και, γενικότερα, της δημοσιονομικής στρατηγικής, θα πρέπει να παρέχονται στοιχεία για τους δείκτες δαπανών και εσόδων και τις κυριότερες συνιστώσες τους, καθώς και για τα έκτακτα και λοιπά προσωρινά μέτρα. Για να είναι δυνατή η πληρέστερη κατανόηση της πορείας του δείκτη χρέους, θα πρέπει, στο μέτρο το δυνατού, να παρέχονται στοιχεία σχετικά με τις συνιστώσες της προσαρμογής των αποθεμάτων-ροών, όπως έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις και άλλες χρηματοδοτικές πράξεις.

Το δημοσιονομικό ισοζύγιο θα πρέπει να αναλύεται ανά υποτομέα της γενικής κυβέρνησης (κεντρική κυβέρνηση, κυβέρνηση ομόσπονδου κράτους, στην περίπτωση των κρατών μελών με ομοσπονδιακές ή οιονεί ομοσπονδιακές θεσμικές ρυθμίσεις, τοπική κυβέρνηση και κοινωνική ασφάλιση).

Παραδοχές και δεδομένα

Τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης θα πρέπει να βασίζονται σε ρεαλιστικές και μετριοπαθείς μακροοικονομικές προγνώσεις. Οι προγνώσεις της Επιτροπής μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στον συντονισμό των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να στηρίζουν τα οικεία προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης στις δικές τους προβλέψεις. Ωστόσο, οι σημαντικές αποκλίσεις των προγνώσεων των κρατών μελών από εκείνες των υπηρεσιών της Επιτροπής θα πρέπει να επεξηγούνται με κάποιες λεπτομέρειες. Η επεξήγηση αυτή θα χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς κατά την εκ των υστέρων αξιολόγηση των σφαλμάτων των προγνώσεων.

Στα προγράμματα θα πρέπει να παρουσιάζονται οι βασικές παραδοχές σχετικά με τις προσδοκώμενες οικονομικές εξελίξεις και με σημαντικές οικονομικές μεταβλητές που έχουν σημασία για την υλοποίηση των δημοσιονομικών προγραμμάτων των κρατών μελών, όπως οι δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, η πραγματική αύξηση του ΑΕΠ, η απασχόληση και ο

πληθωρισμός. Οι παραδοχές που αφορούν την πραγματική αύξηση του ΑΕΠ θα πρέπει να υποστηρίζονται από ένδειξη της προσδοκώμενης συμβολής της ζήτησης στην αύξηση. Θα πρέπει να προβάλλονται οι πιθανότητες θετικών και αρνητικών εξελίξεων στις οποίες είναι εκτεθειμένες οι προοπτικές.

Παράλληλα, τα προγράμματα θα πρέπει να παρέχουν επαρκή στοιχεία για την εξέλιξη του ΑΕΠ ώστε να καθιστούν δυνατή την ανάλυση της θέσης της οικονομίας στον συγκυριακό κύκλο και των πηγών δυνητικής ανάπτυξης. Θα πρέπει να αναλύονται οι προοπτικές των τομεακών ισοζυγίων, όπως επίσης το ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών, κυρίως προκειμένου για χώρες με υψηλό εξωτερικό έλλειμμα.

Όσον αφορά τις εξωτερικές μακροοικονομικές εξελίξεις, τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και, ιδίως, εκείνα που συμμετέχουν στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών ERM II θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις «κοινές εξωτερικές υποθέσεις» για τις κύριες εκτός ΕΕ μεταβλητές τις οποίες χρησιμοποιεί η Επιτροπή στην εαρινή της πρόγνωση ή, για λόγους συγκρισιμότητας, να παρουσιάζουν ανάλυση ευαισθησίας βασισμένη στις κοινές υποθέσεις για τις μεταβλητές αυτές, σε περίπτωση σημαντικών διαφορών. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής πρέπει να καταθέτουν σε εύθετο χρόνο τις εν λόγω παραδοχές (έπειτα από διαβούλευση με τους εθνικούς εμπειρογνώμονες), με βάση τον τελικό πίνακα του παραρτήματος 2, προς συζήτηση στη Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή.

Εάν στο πρόγραμμα δεν περιλαμβάνονται παραδοχές για τα επιτόκια και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, θα πρέπει να παρέχονται στις υπηρεσίες της Επιτροπής ώστε να είναι δυνατή η τεχνική αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Για τη διευκόλυνση της αξιολόγησης, τα χρησιμοποιούμενα μοντέλα πρέπει να είναι εναρμονισμένα με τα πρότυπα που έχουν καθοριστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κυρίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΛ). Τα προγράμματα θα πρέπει να διασφαλίζουν την τυπική και ουσιαστική συνέπεια των απαιτούμενων πληροφοριών για τα δημοσιονομικά μεγέθη και τις οικονομικές παραδοχές με τα μοντέλα του ΕΣΛ. Οι πληροφορίες αυτές είναι δυνατόν να συμπληρώνονται με παρουσίαση συγκεκριμένων λογιστικών μοντέλων που έχουν ιδιαίτερη σημασία για μια χώρα.

Μέτρα, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα

Στα προγράμματα θα πρέπει να περιγράφονται τα δημοσιονομικά και λοιπά μέτρα οικονομικής πολιτικής που έχουν ληφθεί ή προγραμματίζεται για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος και, όσον αφορά τα βασικά δημοσιονομικά μέτρα, να αξιολογούνται τα ποσοτικά τους αποτελέσματα για το δημοσιονομικό ισοζύγιο. Τα μέτρα με σημαντικά μεμονωμένα αποτελέσματα θα πρέπει να προσδιορίζονται επακριβώς. Ο βαθμός λεπτομέρειας των πληροφοριών μπορεί να μειώνεται ανάλογα με το πόσο απομακρυσμένο είναι το έτος του προγράμματος. Για τα απώτερα έτη του προγράμματος, λόγου χάριν, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να παρέχουν έναν κατάλογο πιθανών μέτρων με τα οποία θεωρείται ότι θα επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος, συνοδευόμενο από εκτίμηση των επιπτώσεών τους.

Ωστόσο, για να είναι δυνατή η ουσιαστική συζήτηση, τα προγράμματα θα πρέπει να παρέχουν συγκεκριμένες ενδείξεις όσον αφορά τη σκοπούμενη πολιτική κατά το έτος $t+1$, μεταξύ των οποίων προκαταρκτικές προβλέψεις ή/και στόχους για το δημοσιονομικό ισοζύγιο, τις δαπάνες και τα έσοδα και για τις κυριότερες συνιστώσες τους, καθώς και περιγραφή των πολιτικών που έχουν προγραμματιστεί για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρέπει να ζητείται από το σχετικό κράτος μέλος να υποβάλει αναθεωρημένο πρόγραμμα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να αναλύονται συγκεκριμένα, όταν αναμένεται να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Ειδικότερα, με δεδομένη τη συνάφεια των «μειζόνων διαβρωτικών μεταρρυθμίσεων» με τον καθορισμό της πορείας προσαρμογής προς την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, προκειμένου για τα κράτη μέλη που δεν τον έχουν ακόμη επιτύχει, και την αποδοχή προσωρινής απόκλισης από τον εν λόγω στόχο, στην περίπτωση των κρατών μελών που τον έχουν επιτύχει (βλ. τμήμα I), τα προγράμματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν εκτενείς πληροφορίες σχετικά με τα δημοσιονομικά και οικονομικά αποτελέσματα των μεταρρυθμίσεων. Θα πρέπει κυρίως να περιλαμβάνουν λεπτομερή ποσοτική ανάλυση κόστους-οφέλους για το βραχυπρόθεσμο κόστος των μεταρρυθμίσεων, εάν συνεπάγονται κόστος, και τα μακροπρόθεσμα οφέλη τους από δημοσιονομικής πλευράς. Στα προγράμματα θα πρέπει επίσης να αναλύονται οι προβλεπόμενες διαχρονικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη και, ταυτόχρονα, επεξηγείται η χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία.

Τα προγράμματα θα πρέπει επίσης να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα προγραμματιζόμενα μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων οικονομικών, τόσο ως προς τα έσοδα όσο και ως προς τις δαπάνες (π.χ. φορολογική μεταρρύθμιση, οικονομικά αποδοτικές πρωτοβουλίες, μέτρα για τη βελτίωση της απόδοσης του φοροεισπρακτικού μηχανισμού και τον έλεγχο των δαπανών).

Τα προγράμματα θα μπορούσαν επιπλέον να περιλαμβάνουν πληροφορίες για την τήρηση των ισχυόντων εθνικών δημοσιονομικών κανόνων (κανόνες δαπανών κ.λπ.), καθώς και για άλλα θεσμικά χαρακτηριστικά των δημοσίων οικονομικών, ιδίως τις διαδικασίες κατάρτισης προϋπολογισμού και τη διακυβέρνηση στον τομέα της στατιστικής δημοσίων οικονομικών.

Τέλος, στα προγράμματα θα πρέπει να περιγράφονται σε γενικές γραμμές οι στρατηγικές με τις οποίες οι χώρες επιδιώκουν να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις οικονομικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις της δημογραφικής γήρανσης.

Η ομάδα εργασίας για τη δημογραφική γήρανση, που έχει συσταθεί στο πλαίσιο της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής (ΕΟΠ), είναι αρμόδια για την εκπόνηση κοινών δημοσιονομικών προβλέψεων όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες για συντάξεις, την υγειονομική ασφάλιση, τη μακροχρόνια περίθαλψη, την εκπαίδευση, τα επιδόματα ανεργίας και – εφόσον είναι δυνατόν και έχει σημασία – τα συνδεδεμένα με την ηλικία έσοδα, όπως οι συνταξιοδοτικές εισφορές. Οι κοινές αυτές προβλέψεις θα αποτελούν τη βάση για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών των κρατών μελών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης από την Επιτροπή και το Συμβούλιο και θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στα προγράμματα.

Τα προγράμματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα απαραίτητα συμπληρωματικά στοιχεία, ποιοτικά και ποσοτικά, ώστε η Επιτροπή και το Συμβούλιο να είναι σε θέση να αξιολογούν τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών των κρατών μελών με βάση τις τρέχουσες πολιτικές. Για τον σκοπό αυτό, οι πληροφορίες των προγραμμάτων θα πρέπει να επικεντρώνονται σε νέα κατάλληλα στοιχεία που δεν αποτυπώθηκαν πλήρως στις τελευταίες προβλέψεις της ΕΟΠ. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη μπορεί να επιθυμούν να συμπεριλάβουν στοιχεία σχετικά με τις πιο πρόσφατες δημογραφικές τάσεις και μεγάλες αλλαγές πολιτικής στο συνταξιοδοτικό και στο ασφαλιστικό σύστημα. Στα προγράμματα θα πρέπει να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ θεσπισμένων και προγραμματισμένων μέτρων.

Με δεδομένη την αβεβαιότητα που περιβάλλει τις μακροπρόθεσμες προβλέψεις, η αξιολόγηση από την Επιτροπή και το Συμβούλιο θα πρέπει να περιλαμβάνει ελέγχους αντοχής, οι οποίοι παρέχουν μια ένδειξη των κινδύνων που διατρέχει η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών σε περίπτωση δυσμενών δημογραφικών, οικονομικών ή δημοσιονομικών εξελίξεων.

Πέραν των προαναφερόμενων απαιτήσεων, τα κράτη μέλη μπορούν να υποβάλλουν διαφορετικές προβλέψεις, βασιζόμενες σε εθνικούς υπολογισμούς. Στη περίπτωση αυτή, θα πρέπει να εξηγούν λεπτομερώς τις υποκείμενες παραδοχές των εν λόγω προβλέψεων, τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούν, τις πολιτικές που εφαρμόζουν ή έχουν προγραμματίσει για την υλοποίηση των παραδοχών και τις αποκλίσεις μεταξύ των εθνικών προβλέψεων και των προβλέψεων της ομάδας εργασίας για τη δημογραφική γήρανση, που έχει συσταθεί στο πλαίσιο της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής.

Οι ανωτέρω εθνικές προβλέψεις και οι σχετικές παραδοχές, καθώς και η αξιοπιστία τους, θα αποτελούν τη βάση για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών των κρατών μελών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης από την Επιτροπή και το Συμβούλιο.

Ανάλυση ευαισθησίας

Δεδομένου ότι τα σφάλματα στις προγνώσεις είναι αναπόφευκτα, τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης περιλαμβάνουν διεξοδικές αναλύσεις ευαισθησίας ή/και εναλλακτικά σενάρια ώστε η Επιτροπή και το Συμβούλιο να είναι σε θέση να εξετάζουν το πλήρες φάσμα των πιθανών δημοσιονομικών αποτελεσμάτων.

Ειδικότερα, τα προγράμματα παρέχουν ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι μεταβολές των βασικών οικονομικών παραδοχών θα επηρέαζαν τη δημοσιονομική θέση και την κατάσταση του χρέους και αναφέρουν τις υποκείμενες παραδοχές που αφορούν τον προβλεπόμενο τρόπο αντίδρασης των εσόδων και των δαπανών σε διακυμάνσεις των οικονομικών μεταβλητών. Στα ανωτέρω θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι επιπτώσεις στη δημοσιονομική θέση και την κατάσταση του χρέους από τις διαφορετικές παραδοχές για τα επιτόκια και, προκειμένου για τα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ, τις διαφορετικές παραδοχές για τις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Οι χώρες που δεν χρησιμοποιούν τις «κοινές εξωτερικές υποθέσεις» θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την παροχή ανάλυσης ευαισθησίας με αντικείμενο

και τις κυριότερες εκτός ΕΕ μεταβλητές, όταν οι διαφορές είναι σημαντικές.

Στη περίπτωση των «μειζόνων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων» (βλ. τμήμα Ι), τα προγράμματα θα πρέπει να παρέχουν επίσης ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι μεταβολές των παραδοχών θα επηρέαζαν τα αποτελέσματα για τον προϋπολογισμό και την δυνητική ανάπτυξη.

Χρονικός ορίζοντας

Τα στοιχεία που αφορούν την πορεία του δείκτη δημοσιονομικού ελλείμματος/πλεονάσματος, των δεικτών δαπανών και εσόδων και των συνιστωσών τους, καθώς και του δείκτη χρέους και των κυριότερων οικονομικών παραδοχών, θα πρέπει να παρέχονται σε ετήσια βάση και να καλύπτουν, επιπλέον το τρέχοντος και του προηγούμενου έτους, τουλάχιστον τα τρία επόμενα έτη (άρθρο 3 παράγραφος 3 και άρθρο 7 παράγραφος 3), ενώ επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών να καλύπτουν μεγαλύτερη περίοδο, εφόσον το επιθυμούν.

Ο χρονικός ορίζοντας των μακροπρόθεσμων προβλέψεων για τις δημοσιονομικές συνέπειες της δημογραφικής γήρανσης θα πρέπει να συμπίπτει με την περίοδο που καλύπτουν οι προβλέψεις της ΕΟΠ.

Επικαιροποίηση των προγραμμάτων

Για να εξασφαλιστεί ο ορθός εκ των προτέρων συντονισμός και εποπτεία των οικονομικών πολιτικών, οι επικαιροποιήσεις των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης θα πρέπει να υποβάλλονται κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Απριλίου κάθε έτους⁵⁶⁷. Η όλη διαδικασία θα πρέπει να ολοκληρώνεται με τις γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου σχετικά με τα προγράμματα, κατά κανόνα πριν από το τέλος Ιουλίου κάθε έτους.

Από τις ετήσιες επικαιροποιήσεις των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης θα πρέπει επίσης να προκύπτει η παραβολή των εξελίξεων με τους δημοσιονομικούς στόχους του προηγούμενου προγράμματος ή επικαιροποίησης. Θα πρέπει να παρατίθενται αναλυτικά οι λόγοι απόκλισης από τους εν λόγω στόχους, κατά περίπτωση. Όταν σημειώνονται σημαντικές αποκλίσεις, θα πρέπει να αναφέρεται στην επικαιροποίηση το κατά πόσον λαμβάνονται μέτρα για τη διόρθωση της κατάστασης και να παρέχονται πληροφορίες για τα μέτρα αυτά.

⁵ Στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, όπου το οικονομικό έτος διαφέρει, η υποβολή θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πλησιέστερη στην κατάθεση της φθινοπωρινής προκαταρκτικής έκθεσης για τον προϋπολογισμό (pre-Budget Report).

⁶ Η Αυστρία και η Πορτογαλία δεν μπορούν επί του παρόντος να τηρήσουν το χρονοδιάγραμμα αυτό, θα υποβάλλουν όμως τα δικά τους προγράμματα σταθερότητας στις 15 Δεκεμβρίου, το αργότερο.

⁷ Θα θεωρείται ότι η Ιρλανδία εκπληρώνει την υποχρέωση αυτή με την υποβολή της επικαιροποίησης του δικού της προγράμματος σταθερότητας την ημέρα κατάθεσης του ετήσιου προϋπολογισμού της, που είναι κατά παράδοση η πρώτη Τετάρτη του Δεκεμβρίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

